

«Әлеуметтік-экономикалық даму және
2022 жылғы қаңтар-қазандағы республикалық
бюджетті орындау қорытындылары туралы»
ҚР Үкіметі отырысындағы
ҚРҰБ Төрағасының орынбасары
Берік Шолпанқұловтың баяндамасы
Астана қ., 2022 жыл, 15 қараша

Құрметті Әлихан Асханұлы!

Құрметті әріптестер!

2022 жылдың қазан айында әлемдік нарықтарда жағдай құбылмалы болды.

2-слайд. ІСКЕРЛІК БЕЛСЕНДІЛІКТІҢ ТӨМЕНДЕУІ БАЙҚАЛАТЫН ӘЛЕМДІК НАРЫҚҚА ҚАРАҒАНДА ҚАЗАҚСТАНДАҒЫ ІСКЕРЛІК БЕЛСЕНДІЛІК ҚАЛПЫНА КЕЛУДЕ

Қазан айында **жаһандық іскерлік белсенділік** үш ай бойы **49,0** деңгейінде қалыптасып, 2020 жылғы маусымнан бергі ең төменгі көрсеткішке төмендеді. **Өңдеу өнеркәсібінде** және **қызмет көрсету секторында** әлемдік өндіріс көлемі қысқарды.

Сонымен қатар, **Қазақстанда** қазан айында **екі ай қатарынан** іскерлік белсенділік индекcін қалпына келтіру процесі жалғасты. **Индекс** осы жылғы қыркүйек айындағы **48,2-мен** салыстырғанда қазанда **49,1-ге** дейін көтерілді. Іскерлік белсенділік көрсеткіші өткен ай деңгейінде қалған **өндіріс саласынан басқа барлық секторда** іскерлік белсенділік қалпына келе бастады.

Кәсіпорындар **соңғы 5 айда алғаш рет бизнесті жүргізудің осы күнгі шарттарын** оң бағалады.

Кәсіпорындардың бағалауы бойынша, дайын өнімге **сұраныс** артты. Алдағы 6 айдың **болашақтағы** бизнес жағдайларын бағалау да жақсара түсті.

Жоғары **геосаяси және нарықтық құбылмалылық, инфляциялық қысымның** жоғарылауы жаһандық іскерлік белсенділіктің өсу перспективаларына теріс әсер етуде.

3-СЛАЙД. ҚАРЖЫ НАРЫҚТАРЫНДАҒЫ ҚҰБЫЛМАЛЫЛЫҚТЫҢ ӨСУІ ЖАЛҒАСУДА

Монетарлық талаптардың күшеюіне байланысты қаржы нарығындағы құбылмалылық бәсеңдеген жоқ: **АҚШ Федералды резервтік жүйесі** қараша айында мөлшерлемені тағы да **75 базистік тармаққа** көтерді, **Еуропа орталық банкі** қазан айында мөлшерлемені екінші рет **75 базистік тармаққа** көтерді, бұл мемлекеттік бағалы қағаздар кірістілігінің айтарлықтай өсуіне әкелді.

Осы жағдайларда **дамыған елдердің акциялары** (MSCI World) жыл басынан бастап **3 232 тармақтан 2 548 тармаққа** дейін **21%-ға төмендеді**, АҚШ-та **10 жылдық мемлекеттік бағалы қағаздарының кірістілігі 1,5%-дан 4,1%-ға** дейін **2,5 пайыздық тармаққа өсті**. Жыл басынан бері доллар индексі **16,6%-ға өсті**.

4-СЛАЙД. ҚАЗАҚСТАН ЭКОНОМИКАСЫНДА ОРНЫҚТЫ ИНФЛЯЦИЯЛЫҚ ҚЫСЫМ САҚТАЛУДА

Қазанда айлық инфляцияның а/а-ға **1,6%-ға** дейін біршама баяулауына қарамастан, бір ай бұрын **1,8%-ға** айтарлықтай өсуден кейін, ол соңғы 5 жылда – қазанда әлі де орташа жылдық мәннен **0,7%-ға** едәуір асып түсті.

Жылдық мәнде инфляция **18,8%-ға** жетті. Ал жылдық мәнде **23,1%-ға** жеткен **азық-түлік бағасының** өсуі инфляцияға көптеп үлес қосуда. Жеміс-жидек пен көкөніс өнімдерін маусымдық арзандату аяқталды.

Азық-түлікке жатпайтын инфляцияның өсуі де **17,9%-ға** дейін жеделдеді. Импорт үлесі жоғары тауарлардың, оның ішінде жеке қолданыстағы тауарлардың, тұрмыста қолданылатын құралдардың, құрылыс материалдарының, дәрі-дәрмектің бағалары тез өсіп отыр. Азық-түлікке жатпайтын тауарлар құрылымында өткен жылдың жоғары базасы есебінен шығу нәтижесінде жанар-жағармай мен автомобильдерге бағаның өсуі баяулады.

Ақылы қызметтер инфляциясы **13,5%-ға** жетті. Тұрғын үйді жалға алу қымбаттауын тоқтатқан жоқ, энергия өндіруші компаниялардың тарифтері өсуіне байланысты электр қуатының құны қымбаттады.

Қазан айында халық күткен және қабылдайтын инфляцияның медианалық бағалары тиісінше **18,3%-ға** және **22%-ға** дейін күрт өсті. Екі көрсеткіш те **2016 жылдан бастап ең жоғары** деңгейге жетті.

Жоғары инфляциялық күтулерге, фискалдық ынталандыруға байланысты инфляциялық процестердің өсуі **дезинфляциялық** ақша-кредит саясатын жалғастыруды талап етеді.

5-СЛАЙД. ИКЕМДІ БАҒАМ БЕЛГІЛЕУ НАРЫҚТЫҢ ТЕҢГЕРІМДІЛІГІН АРТТЫРАДЫ

Қазан айында **теңге бағамы** долларға қатысты 1 доллар

үшін **468,2** теңгеге дейін **1,7%-ға** нығайды.

Отандық өндірушілердің **валюталық түсімін** ұлғайту теңге бағамына **қолайлы әсер** етіп, **икемді бағам белгілеу** валюта нарығының **теңгерімділігін** арттырады.

Икемді бағам белгілеу валюта нарығының жұмыс істеу **тиімділігін** арттыруға және **халықаралық резервтерді сақтауға** ықпал етеді.

6-слайд. МҰНАЙДЫҢ ЖОҒАРЫ БАҒАСЫ АҒЫМДАҒЫ ШОТТЫҢ ЖАҚСАРУЫНА ӘКЕЛДІ

Биылғы 9 айдың алдын ала қорытындысы бойынша, төлем балансының **ағымдағы шоты профицитпен** қалыптасып, **сауда балансының** жақсаруына байланысты **7,9 млрд** долларды құрады.

Сауда балансының профициті өткен жылдың ұқсас кезеңімен салыстырғанда **15,9 млрд** долларға ұлғайып, **29,3 млрд** долларды құрады.

Шетелдік тікелей инвесторлардың **табысы 3,7 млрд** долларға ұлғайып, **20,2 млрд** долларды құрады.

7-СЛАЙД. ХАЛЫҚАРАЛЫҚ РЕЗЕРВТЕР ДИНАМИКАСЫ

Жалпы халықаралық резервтер қазан айында **85,4 млрд** доллардан **1 млрд** долларға өсті.

Алтын-валюта резервтері өткен айда **33,0 млрд** долларға дейін **1%-ға** өсіп, импорттың шамамен **7,1 айын** жабуға мүмкіндік берді.

Ұлттық қордың активтері өткен айда **52,4 млрд** долларға дейін **1,5%-ға** өсті. Жыл басынан бері қаражатты пайдаланудың қорға түсетін түсімдерден асып кетуі аясында

5,3%-ға төмендегені тіркелді.

Республикалық бюджетке **4 трлн** теңге сомаға трансферт бөлу үшін жыл басынан бері **3,8 млрд** долларға валюталық активтер сатылды.

Ақша-кредит саясатын күшейту тұрғысынан дамыған елдердегі орталық банктердің риторикасы аясында облигациялар мен акциялар нарығының жыл басынан бері құлдырағанын көрдік. Алайда, қазан айында акциялар **нарығында 7,2% өсу** байқалды, соның салдарынан Ұлттық қордың активтері қазан айында **851 млн** долларға өсті.

8-СЛАЙД. БІРЫҢҒАЙ ЖИНАҚТАУШЫ ЗЕЙНЕТАҚЫ ҚОРЫНЫҢ ЗЕЙНЕТАҚЫ АКТИВТЕРІ

Бірыңғай жинақтаушы зейнетақы қорының зейнетақы активтері жыл басынан бері **1,1 трлн** теңгеге немесе **8,3%-ға ұлғайып**, қазан айының соңында **14,1 трлн** теңгені құрады. Жыл басынан бері инвестициялық табыс көлемі **672,5 млрд** теңгені, зейнетақы жарналары – **1 379,3 млрд** теңгені, зейнетақы төлемдері – **218,2 млрд** теңгені, мерзімінен бұрын **алып қою** – **868,9 млрд** теңгені құрады.

Назарларыңызға рақмет!